

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені
С.З. Гжицького**

**Факультет ветеринарної медицини
Кафедра внутрішніх хвороб тварин та клінічної діагностики**

ПОГОДЖЕНО

Гарант ООП

Д-р вет.наук

Ірина КОВАЛЬЧУК

“ 24 ” 06 2024 року

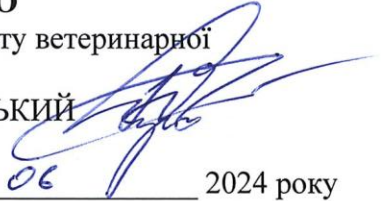

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету ветеринарної
медицини

Юрій СТРОНСЬКИЙ

“ 27 ” 06 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

ОК 28. Внутрішні хвороби тварин

рівень вищої освіти другий (магістерський)
(назва освітнього рівня)
галузь знань 21 «Ветеринарія»
(назва галузі знань)
спеціальність 211 «Ветеринарна медицина»
(назва спеціальності)
освітня програма «Ветеринарна медицина»
(назва)
вид дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / за вибором)

Робоча програма з навчальної практики “Внутрішні хвороби тварин” для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» за освітньою програмою «Ветеринарна медицина»

Укладачі:

завідувач кафедри, д-р вет. наук, професор
доцент кафедри, канд. вет. наук, доцент
доцент кафедри, канд. вет. наук, доцент

Л.Г. Слівінська
А.Р. Щербатий
М.Г. Личук

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри внутрішніх хвороб тварин та клінічної діагностики

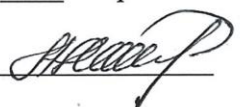
протокол № 11 від « 06 » 06 2024 року

Завідувач кафедри внутрішніх хвороб тварин та клінічної діагностики

 Слівінська Л.Г.

Погоджено комісією з використання тварин та етичної експертизи

протокол № 22 від « 25 » червня 2024 року

Голова комісії Мисак А.Р.

Погоджено навчально-методичною комісією спеціальності 211 «Ветеринарна медицина»

протокол № 3 від « 21 » 06 2024 року

Голова НМКС Тибінка А.М.

Схвалено рішенням навчально-методичної ради факультету ветеринарної медицини

протокол № 9 від « 21 » 06 2024 року

Голова НМРФ Тибінка А.М.

Ухвалено вченою радою факультету

протокол № 8 від « 27 » червня 2024 року

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Всього годин
	Денна форма здобуття освіти
Семестр	9
Кількість кредитів/годин	1/30
Усього годин аудиторної роботи	30
у т. ч.	
• лекційні заняття, год	-
• практичні заняття, год	30
• лабораторні заняття, год	-
семінарські заняття, год	-
Усього годин самостійної роботи	-
Форма контролю	9-й сем. – Залік

Примітка.

Частка аудиторного навчального часу студента у відсотковому вимірі:
для денної форми здобуття освіти – 50 %

2. ПРЕДМЕТ, МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Предмет, мета вивчення навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Внутрішні хвороби тварин» є причини виникнення, механізми розвитку, клініко-морфологічний прояв, перебіг, методи розпізнавання, лікування і профілактики хвороб внутрішніх органів неінфекційної природи.

Метою практики є оволодіння студентами сучасними методами і формами організації праці, формування у студентів; на базі одержаних ними у навчальному закладі знань, професійних умінь, навичок, необхідних для прийняття самостійних рішень у реальних ринкових умовах, виховання у майбутніх фахівців потреби систематично оновлювати свої знання та творчо їх застосовувати у практичній діяльності.

Зміст практичної підготовки визначається освітньою програмою (ОП), навчальним планом і програмами навчальних дисциплін відповідно до розробленого Міністерством освіти і науки (МОН) України “Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України”. Питання організації проведення практики викладено в методичних рекомендаціях щодо проведення практики студентів в аграрних вищих навчальних закладах. Київ, Аграрна освіта, 2004. – 18 с.

Проходження навчальної практики дисципліни «Внутрішні хвороби тварин» ґрунтується на таких засвоєних навчальних дисциплінах: «Анатомія тварин», «Фізіологія тварин», «Ветеринарна патофізіологія», «Годівля тварин», «Живлення тварин та кормовиробництво», «Патоморфологічна морфологія та розтин», «Біохімія», «Ветеринарна фармакологія», «Клінічна діагностика», «Ветеринарна клінічна біохімія», «Ветеринарна токсикологія».

Здобуті знання з навчальної дисципліни “Внутрішні хвороби тварин” є основою для вивчення наступних навчальних дисциплін: «Гігієна харчових продуктів і кормів», «Акушерство, гінекологія і біотехнологія відтворення тварин», «Епізоотологія та інфекційні хвороби», «Загальна та спеціальна хірургія», «Паразитологія та інвазійні хвороби», «Клінічна фармакологія», «Клінічна ветеринарна лабораторна діагностика», «Неінвазивні методи діагностики».

2.2. Завдання навчальної дисципліни (ЗК, СК(ФК))

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування у здобувачів вищої освіти необхідних компетентностей:

– загальні компетентності:

здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу (ЗК₁);

здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК₃);

навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК₇);

здатність проведення досліджень на відповідному рівні, приймати обґрунтовані рішення, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт (ЗК₈);

здатність спілкуватися з нефахівцями своєї галузі (з експертами з інших галузей) (ЗК₉).

– спеціальні (фахові) компетентності:

здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності (СК₂);

здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності (СК₃);

здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу (СК₄);

здатність організовувати, проводити й аналізувати лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження (СК₇);

здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби (СК₈);

2.3. Програмні результати навчання (ПРН)

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен бути здатним продемонструвати такі результати навчання:

1. Знати основні параметри будови функції органів та характеристики і призначення технічних пристроїв, що використовують для з'ясування цих параметрів (ПРН2).

1. Знати правила техніки безпеки, особистої гігієни, асептики та антисептики (ПРН3).

2. Знати етіологію та патогенез хвороб, аналізувати епізоотичну та екологічну ситуації, умови утримання, годівлі й експлуатації тварин, ураховувати їх фізіологічний стан, видові, породні та індивідуальні особливості, знати способи та методи клінічних досліджень (ПРН4).

3. Володіти знаннями етіології та патогенезу хвороб тварин, чинних нормативно-правових актів, що стосуються цього виду професійної діяльності, знати найсучасніші способи та методи лабораторних досліджень (ПРН6).

4. Знати етіологію та закономірності розвитку патологічного процесу незаразних хвороб тварин, шляхи їх попередження та недопущення (ПРН13).

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З ДИСЦИПЛІНИ

ВНУТРІШНІ ХВОРОБИ ТВАРИН

3.1. Розподіл навчальних занять за розділами дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	денна форма здобуття освіти (ДФЗО)			
	усього	у тому числі		
л.		пр	с.р.	
1	2	3	4	5
9 семестр				
Розділ 1. Загальна терапія внутрішніх хвороб тварин.				
Тема 1.1. Методи застосування лікарських препаратів.	6	-	6	-
Тема 1.2. Терапевтична техніка.	6	-	6	-
Тема 1.3. Види терапії.	6	-	6	-
Тема 1.4. Методи терапії.	4	-	4	-
Разом за розділом 1	22	-	22	-
Розділ 2. Загальна профілактика внутрішніх хвороб тварин.				
Тема 2.1. Диспансеризація сільськогосподарських тварин.	8	-	8	-
Разом за розділом 2	8	-	8	-
Усього годин	30	-	30	-

3.3. Практичні заняття

№ з/п	Назви тем та їх короткий зміст	Кількість годин
9 семестр		ДФЗО
Розділ 1. Загальна терапія внутрішніх хвороб тварин		
1	Тема: Методи застосування лікарських препаратів. Засвоєння положень охорони та безпеки праці при роботі з тваринами в умовах господарства, клініці ветеринарної медицини та особистої гігієни при роботі із хворими тваринами. Набути навичок і вмінь з техніки введення лікарських речовин різного виду тваринам ентеральним шляхом.	2
2-3	Парентеральні методи введення ліків. Ін'єкції лікарських препаратів. Інтраперитонеальне введення лікарських препаратів. Введення лікарських препаратів в органи дихання. Аерозолетерапія та аерозолепрофілактика. Катетеризація. Введення ліків в органи сечостатевої системи.	4
4	Тема: Терапевтична техніка. Надання лікарської допомоги за непрохідності стравоходу у тварин.	2
5-6	Техніка промивання передшлунків, шлунка лікарськими речовинами та водою. Техніка відшукування і видалення сторонніх тіл із передшлунків.	4
7	Тема: Види терапії. Етіотропна терапія. Приготування до застосування антибіотиків, пробіотиків, антидотів, специфічних біопрепаратів.	2
8-9	Патогенетична терапія. Застосування засобів, що регулює нервово-трофічні функції, для рефлексотерапії, імуностимулювальної терапії, неспецифічної стимулювальної терапії, заміної терапії, вітамінотерапії, терапії мінеральними засобами, ферментотерапії і ферментопрофілактики.	4
10-11	Тема: Методи терапії. Складання раціонів з дієтичними кормами (дієтотерапія). Фармакотерапія (фіто-, апітерапія). Робота з апаратурою для світлолікування, електротерапії, гідро- і термотерапії, механотерапії.	4
Розділ 2. Загальна профілактика внутрішніх хвороб тварин		
12-13	Тема: Диспансеризація сільськогосподарських тварин. Диспансеризація корів. Складання плану диспансеризації, вивчення синдроматики стада, аналіз годівлі та утримання тварин. Дослідження десяти тварин на одного студента із анамнезом одержаних даних. На основі аналізу результатів клінічного дослідження та синдроматики стада, скласти план лікування тварин при виявлених захворюваннях. Складання плану профілактичних заходів у господарстві, акту проведеної диспансеризації.	4
14-15	Диспансеризація молодняку в господарствах з виробництва яловичини, в період вирощування і відгодівлі, а також нетелів. Методи диспансеризації овець, коней, свиней, птиці.	4
Усього годин		30

4. Індивідуальне завдання

Студенти заповнюють щоденники практики згідно виконаної роботи.

Титульний лист щоденника навчальної практики

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ТА
БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С.З. ГЖИЦЬКОГО

Факультет ветеринарної медицини
Спеціальність 211“Ветеринарна медицина”

Щ О Д Е Н Н И К

навчальної практики

з дисципліни _____

студента _____ групи _____ курсу

(Прізвище, ім'я по батькові)

Місце практики _____
(найменування установи)

Львів-2024

Форма записів у щоденнику навчальної практики

№ п/п	Дата	Назва теми та її виконання	К-сть годин	Оцінка
1	2	3	4	5

5. Методи навчання

Вивчення предмету «Внутрішні хвороби тварин» на навчальній практиці проводиться за допомогою наступних методів:

- використання навчального наочного матеріалу (таблиці, схеми, стенди, муляжі, слайди та ін.);
- використання комп'ютерних програм, відеофільмів;
- розв'язування ситуаційних завдань;
- проведення клінічних досліджень та оцінка отриманих результатів;
- проведення лабораторних досліджень та оцінка отриманих результатів;
- науково-дослідна робота;

Основними видами навчальних занять згідно з навчальним планом є:

- практичні заняття;

Практичні заняття за методикою їх організації є практично орієнтованими та передбачають:

- вивчення методів дослідження тварин, техніку й послідовність їх застосування при дослідженні окремих органів і систем, тобто лікарська техніка, з метою розпізнавання захворювань внутрішніх органів;

- навчитися аналізувати виявлені при дослідженні окремих органів і систем показники (температури тіла, частоти пульсу і дихання, скорочення рубця, тони серця, дихальні шуми і т. д.) та відхилення їх від показників здорових тварин;

- навчитися підсумовувати одержані при дослідженні хворої тварини симптоми, групувати їх у патогенетично зв'язані між собою групи (симптомокомплекси або синдроми) і на основі цього ставити діагноз та призначати лікування.

6. Методи контролю

Система оцінювання здійснюється відповідно до вимог програми дисципліни та «Інструкції про систему оцінювання навчальної діяльності студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу», що затверджена МОЗ України (2005).

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей поточної теми. На усіх практичних заняттях проводиться об'єктивний контроль теоретичної підготовки та контроль засвоєння практичних навичок у вигляді тестування, письмового та (або) усного опитування, розв'язування ситуаційних завдань. Теми контролюються на заняттях (початковий контроль – як рівень готовності до проведення лабораторних занять та кінцевий – рівень знань та умінь, що набуті).

Залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з певної дисципліни та на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних заняттях. Залік проводиться під час залікового тижня.

7. Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Критерії оцінювання поточного контролю

Оцінка **“відмінно”** виставляється студенту, який глибоко засвоїв програмовий матеріал, дав вичерпну, послідовну, грамотну і логічну відповідь на поставлені питання, тісно пов'язав теоретичні питання з практичною діяльністю. Студент повинен виявляти знання літератури монографічного (підручники, посібники) і періодичного характеру (науково-практичні та реферативні журнали, огляди нової літератури тощо) з етіології, патогенезу, діагностики, лікування та профілактики внутрішніх хвороб тварин.

Оцінка **“добре”** виставляється студенту, який знає програмовий матеріал, грамотно і по суті його викладає, не допускає суттєвих помилок у відповідях на питання, вміє правильно застосувати теоретичні положення при вирішенні практичних питань і завдань.

Оцінка **“задовільно”** виставляється студенту, який має знання лише матеріалу підручників, але не засвоїв окремих деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність у викладенні програмового матеріалу та має труднощі при виконанні практичних занять.

Оцінка **“незадовільно”** виставляється студенту, який не знає значної частини програмового матеріалу, допускає суттєві помилки, невпевнено, з великими труднощами виконує практичні роботи та не володіє практичними навичками.

Успішність студента оцінюється шляхом проведення перевірки виконання програми практики, практичних навичок і оформлення звітної документації.

Навчальна практика з дисципліни «Внутрішні хвороби тварин» для студентів V курсу факультету ветеринарної медицини проводиться в 9-му семестрі і закінчується заліком.

Максимальна кількість балів за навчальну практику становить 100, вони розподіляються таким чином:

70 (ПК) + 30 (щоденник) = 100, де:

70 (ПК) - 70 максимальних балів з поточного контролю, які може набрати студент за навчальну практику

$$ПК = \frac{70 \times CA3}{5} = 14 \times CA3$$

де:

30 (щоденник) – 30 максимальних балів, які може набрати студент за написання і захист щоденника.

Критерії оцінки щоденника навчальної практики

Види робіт	Максимальна кількість балів
Виконання програми практики	10
Набуття практичних навичок	10
Оформлення звітної документації практики	10

За підсумками оцінювання виконаної роботи в залікову відомість студентів у графу

«за національною шкалою» виставляється оцінка «зараховано/незараховано».

Оцінювання результатів навчання проводиться в балах, максимальна кількість яких за кожний підсумковий контроль становить 100. Кожній сумі балів відповідає оцінка за національною шкалою та шкалою ЄКТС (табл. 1).

Таблиця 1.

Шкала оцінювання успішності студентів

За 100- бальною шкалою	За національною шкалою		За шкалою ECTS
		Залік	
90 - 100		Зараховано	A
82 - 89			B
74 - 81			C
64 - 73			D
60 - 63			E
35 - 59	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання		FX
0 - 34	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		F

8. Навчально-методичне забезпечення

1. Ентеральний шлях введення лікарських речовин. Пероральні методи введення лікарських речовин / [Л.Г. Слівінська, А.О. Драчук, А.Р. Щербатий, С.К. Демидюк та інші]. // Методична розробка Львів, 2016. – 14 с.
2. Ентеральний шлях введення лікарських речовин. Введення лікарських речовин у пряму кишку. Виконання лікувальних процедур за допомогою клізм / [Л.Г. Слівінська, А.О. Драчук, А.Р. Щербатий, С.К. Демидюк та інші]. // Методична розробка Львів, 2016. – 22 с.
3. Шляхи введення лікарських речовин. Парентеральне введення лікарських речовин. Правила техніки введення / [Л.Г. Слівінська, А.О. Драчук, Г.О. Зінко, С.К. Демидюк та інші]. // Методична розробка Львів, 2016. – 15 с.
4. Зовнішні (додаткові) шляхи введення лікарських речовин в організм тварин. Види введення: методична розробка / Л.Г. Слівінська, А.О. Драчук, Н.М. Федорович та ін.]. Львів, 2016. 15 с.
5. Магнітні зонди і техніка їх введення: методична розробка / Л.Г. Слівінська, А.О. Драчук, І.К. Жуковський та ін. Львів, 2016. 19 с.
6. Методи терапії. Фізіотерапія. Електротерапія: методична розробка / Л.Г. Слівінська, А.О. Драчук, В.Л. Федорович та ін. Львів, 2016. 15 с.
7. Методи терапії. Фізіотерапія. Механотерапія. Гідротерапія: методична розробка / Л.Г. Слівінська, А.О. Драчук, В.Л. Федорович та ін. Львів, 2016. 14 с.
8. Методи терапії. Фізіотерапія. Світлотерапія: методична розробка / Л.Г. Слівінська, А.О. Драчук, В.Л. Федорович та ін. Львів, 2016. 23 с.
9. Патогенетична терапія. Неспецифічна стимулювальна терапія. Протеїнотерапія: методична розробка / Л.Г. Слівінська, А.О. Драчук, Н.М. Федорович та ін. Львів, 2016. 19 с.
10. Патогенетична терапія. Терапія, яка регулює нервово-трофічні функції. Новокаїнові: методична розробка / Л.Г. Слівінська, А.О. Драчук, Н.М. Федорович та ін. Львів, 2016. 27 с.
11. Слівінська Л.Г. Гіпокобальтоз і гіпокупроз кобил у біогеохімічній провінції Закарпаття: методичні рекомендації / Л.Г. Слівінська, А.Р. Щербатий. Львів, 2012. 24 с.
12. Техніка надання лікарської допомоги за допомогою зондів. Види зондів. Зонди для введення ліків у шлунок, передшлунки, гідротерапії: методична розробка / Л.Г. Слівінська, А.О. Драчук, А.Р. Щербатий та ін. Львів, 2016. 11 с.
13. Анатомо-топографічні особливості будови шлунково-кишкового тракту ВРХ. Хвороби передшлунків / Л.Г. Слівінська, В.В. Влізло, А.Р. Щербатий та інші. Навчально-методичні карти занять. Методична розробка до лабораторних занять з дисципліни “Внутрішні хвороби тварин”. Львів, 2020. 28 с.
14. Загальна профілактика внутрішніх хвороб тварин. Диспансеризація сільськогосподарських тварин. / Слівінська Л.Г., Влізло В.В., Щербатий А.Р. та ін. / Навчально-методичні карти занять. Методична розробка до лабораторних занять з дисципліни “Внутрішні хвороби тварин”. Львів, 2020. 30 с.
15. Загальні принципи та методи групової неспецифічної профілактики внутрішніх хвороб птиці / Слівінська Л.Г., Влізло В.В., Щербатий А.Р. та ін./ Методична розробка (Для підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 211 “Ветеринарна медицина”) до лабораторного заняття з дисципліни “Внутрішні хвороби тварин”. Навчально-методична карта заняття: Львів, 2021. 35 с.

8. Рекомендована література

Базова

1. Внутрішні хвороби тварин / В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, В.В. Влізло та ін.; За ред. В.І. Левченка. Біла Церква, 2012. Ч. 1. 528 с.
2. Внутрішні незаразні хвороби тварин / М.І. Цвіліховський, В.І. Береза, В.С. Січкара та ін.; За ред. М.І. Цвіліховського. К. : Аграрна освіта, 2014. 614 с.
3. Загальна терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин: практикум / В.І. Левченко, І.П. Кондрахін та ін. Біла Церква, 2000. 224 с.
4. Клінічна діагностика хвороб тварин / В.І. Левченко, В.В. Влізло, І.П. Кондрахін, та ін.; за ред. В.І. Левченка і В.М. Безуха. Біла Церква, 2017. 544 с.

Допоміжна

1. Ветеринарна клінічна біохімія / В.І. Левченко, В.В. Влізло, І.П. Кондрахін та ін.; За ред. В.І. Левченка і В.Л. Галяса. Біла Церква, 2002. 400 с.
2. Влізло В.В., Слівінська Л.Г., Максимович І.А., Леньо М.І., Галяс В.Л., Лабораторна діагностика у ветеринарній медицині (довідник). 2-ге видання, перероблене і доповнене. Львів : Афіша, 2014. 152 с.
3. Анатомія свійських тварин / С.К. Рудик, Ю.О. Павловський, Б.Б. Криштофорова та ін. Київ, 2001. 575 с.
4. Довідник ветеринарних препаратів / І.Я. Коцюмбас, В.М. Горжесєв, Ю.М. Косенко та ін.; За ред. проф. І.Я. Коцюмбаса. Львів: Афіша, 2013. 1596 с.
5. Довідник лікаря ветеринарної медицини / П.І. Вербицький, П.П. Достоєвський, В.О. Бусол та ін.; За ред. П.І. Вербицького, П.П. Достоєвського. К.: Урожай, 2004. 1280 с.
6. Гігієна тварин / М.В. Демчук, М.В. Чорний, О.М. Захаренко та ін. Харків: Еспада, 2006. 520 с.
7. Годівля високопродуктивних корів: Посібник / В.І. Гноєвий, В.О. Головка, О.К. Трішин, І.В. Гноєвий. Харків: Прапор, 2009. 368 с.
8. Клінічна ветеринарна фармакологія / О.І. Канюка, В.Р. Файтельберг-Бланк, Ю.П. Лизогуб та ін.; За ред. О.І. Канюки. Одеса: Астропринт, 2006. 296 с.
9. Куртяк Б.М. Жиророзчинні вітаміни у ветеринарній медицині і тваринництві / Б.М. Куртяк, В.Г. Янович. Львів: Тріада плюс, 2004. 426 с.
10. Локес П.І. Лікарські рослини / П.І. Локес, І.Г. Панасенко. Полтава: Довкілля-К, 2010. 264 с.
11. Норми годівлі, раціони і поживність кормів для різних видів сільськогосподарських тварин: довідник / Г.В. Проваторов, В.І. Ладика, Л.В. Бондарчук та ін.; За заг. ред. В.О. Проваторової. Суми: Університетська книга, 2009. 489 с.
12. Методи лабораторної клінічної діагностики хвороб тварин / В.І. Левченко, В.І. Головаха, І.П. Кондрахін та ін.; За ред. В.І. Левченка. К.: Аграрна освіта, 2010. 437 с.
13. Мінеральне живлення тварин / Г.Т. Кліценко, М.Ф. Кулик, М.В. Косенко, В.Т. Лісовенко. К.: Світ, 2001. 575 с.
14. Патологічна анатомія тварин / П.П. Урбанович, М.К. Потоцький, І.І. Гевкан та ін. К.: Ветінформ, 2008. 896 с.
15. Патофізіологія тварин / А.Й. Мазуркевич, В.Б. Данілов, Н.В. Куц. К.: Мета, 2003. 176 с.
16. Практикум з годівлі сільськогосподарських тварин / І.І. Ібатуллін, Ю.О. Панасенко, В.К. Кононенко. К.: Вища освіта, 2003. 432 с.
17. Фармакотерапевтичні ветеринарні препарати / О.І. Канюка, Н.В. Авраменко, О.С. Погорілий, Н.В. Козій. Львів, 2011. 478 с.
18. Фізіологія сільськогосподарських тварин / В.В. Науменко, А.С. Дячинський, В.Ю. Демченко та ін.; За ред. І.Д. Дерев'янка, А.С. Демченко. К.: Центр учбової літератури, 2009. 568 с.
19. Хвороби свиней / В.І. Левченко, В.П. Заярнюк, І.В. Папченко та ін.; За ред. В.І. Левченка і І.В. Папченка. Біла Церква, 2005. 108 с.

Інформаційні ресурси

1. Внутрішні хвороби тварин / В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, В.В. Влізло та ін.; За ред. В.І. Левченка. – Біла Церква, 2012. – Ч. 1, 528 с.
https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/451/1/Vnutrishni_hvoroby_tvaryn_pidruchnyk.pdf
2. Внутрішні хвороби тварин / В.І. Левченко, В.В. Влізло, І.П. Кондрахін та ін.; За ред. В.І. Левченка. – Біла Церква, 2015. – Ч. 2, 610 с. <http://surl.li/eckcwi>
3. Інкубація, хвороби ембріонів та незаразні хвороби птиці : навч.-метод. посібник. Л. Слівінська, А. Щербатий, М. Личук, Г. Зінко, В. Федорович, Н. Федорович, О. Стефаник. Львів : ФОП Корпан Борис Іванович, 2022. 200 с. <http://surl.li/ajsjut>
4. Слівінська Л.Г., Щербатий А.Р., Демидюк С.К., Драчук А.О., Личук М.Г., Федорович В.Л., Жуковський І.К., Зінко Г.О., Федорович Н.М., Гудима Т.М., Лукашук Б.О. (2018). Посібник до лабораторних занять з внутрішніх хвороб тварин. Незаразні хвороби органів дихання сільськогосподарських тварин. – 165 с. <http://surl.li/dcveie>
5. Внутрішні незаразні хвороби тварин: Підручник. – 2-ге вид., доп. / М. О. Судаков, М. І. Цвіліховський, В. І. Береза та ін.; За ред. М. О. Судакова. – К.: Мета, 2002. – 352 с. <http://surl.li/paneuo>